

JÄÄKAUDEN MUOVAAMA HOSSA KOTIMAAN EKSOTIIKKA

TEKSTI INKA KEINÄNEN

KUVAT JOUKO LAITINEN

Vähitellen kalastajien suosima Hossa on tullut tutuksi myös sukeltajille. Kauniista harjumaisemista, mäntykankaiden keskeltä löytyvät jääkauden lahjat sukeltajille - kirkasvetiset suppalammet.

Sukeltajien "oma" lampi on Hossan luontokeskuksen vieressä oleva Öllöri, joka sijaitsee Metsähallituksen retkeilyalueella. Siinä sukeltamiselle ei juuri rajoitteita ole. Muihinkin lampiin on mahdollisuus päästä, hieman vuodenajasta riippuen. Kalastuslammissa sukeltamiseen tulee pyytää lupa Hossan luontokeskuksesta. Kesällä tilaisuuksia sukeltaa muualla kuin Öllörissä ei juuri ole, mutta syksyä kohti, kalastajien vaihtuessa metsästäjiin, alkaa olla mahdollista vierailla myös muissa lammissa. Toivotavaa kuitenkin on, että asiasta neuvoteltaisiin vielä lammella olevien kalastajien kanssa. Hyviä lampia ovat esimerkiksi Huosiuslampi ja Keihäslampi, aivan tienvarrella, toisiaan vastapäätä, sekä kauempana sijaitsevat Hossalaislammet. Niissä käyminen tosin vaatii hiukan urheilumieltä - rantaan on noin 70 porrasta. Luontokeskuksesta kannattaa myös kysellä vinkkejä, sillä usein sinne on tullut sukeltajilta palautetta hyvistä ja huonoista paikoista.

Hyvät majoitus- ja ruokailumahdollisuudet

Hossan hyviä puolia on ehdottomasti se, että majoittumisessa ja ruokailussa löytyy valinnanvaraa. Mahdollisuuksia on aina teltassa yöpymisestä hotellimajoitukseen. Väliin jäävät leirintäalueiden asuntoauto- ja vaunupaikat, sekä mökit ja metsähallituksen vuokrakämpät. Ruokailla voi joko lounasaikaan luontokeskuksella seisovasta pöydästä, tai hotelilla, joka sijaitsee Hossan kylällä n 8 km luontokeskuksesta. Ruoan voi valmistaa, myös helposti itse, sillä lähes jokaisella metsähallituksen kämpällä on ainakin liesi, mikro ja jääkaappi, osalla myös astianpesukone. Varustelutaso kannattaa valita kämppää varatessa. Metsähallituksen kämppiä löytyy isommallekin porukalle, suurin on 34 hengen Jatkonsalmen kämppäkartano ja samassa pihapiirissä on myös Teräväpää, jonne mahtuu vielä 12 henkeä.

Ruokailun toteuttaminen näin isolle porukalle vaatii suunnitelmallisuutta, sillä lähin kauppa on Juntusrannassa 30 kilometrin päässä. Aivan peruselintarvikkeita saa luontokeskuksesta sekä kylällä olevasta leirintäalueen kaupasta.

Sukellustukikohta ja ilmahuolto tekevät harrastamisen helpoksi

Karhunkainalon leirintäalueelta, asfaltoidun tienpäästä löytyy sukeltajien tukikohta, ns. Terminaali. Rakennuksesta löytyy kuivatushuone, kompressorihuone ja pukuhuone. Kuivatushuoneeseen mahtuu useammankin sukellusparin varusteet valumaan, pukuhuoneessa on penkit ja naulakot ja kompressorihuoneessa 16 A ja 32 A kolmivaihepistorasiat sekä pullotelineet toisella seinustalla. Piha on asfaltoitu ja siihen mahtuu hyvin reilut viitisen autoa. Pihassa on myös erillinen WC-rakennus.

Laituri on suunniteltu sukeltajia varten. Päässä on sukellustikkaat, laiturilla penkit ja kummallakin puolella avattavat portit laiturinkaiteessa, joten veneeseen on helppo päästä.

Veteen pääsee myös rannasta hiekkapohjaa kahlaten, kunnes melko äkisti syvenee ja laiturin päässä onkin kolme metriä vettä.

Muutama vuosi sitten myös ilmahuolto helppottui, kun Sukellus Hossa ry osti kompressorin. Leirin ajan kompressorin on ahkerassa käytössä, mutta muuten se on sijoitettu luontokeskukselle, mistä on mahdollisuus saada ilmaa 200 bar:n paineeseen puristettuna. Hinta on noin 1€/litra. Laitesukelluskortti kannattaa valmistautua esittämään, mutta helpomminhan se kulkee kuin kompressorin. Eikä haittaa jos kompressorin käyttöön ei ole vielä ehtinyt tutustua, sillä henkilökunta huolehtii pullon täytöstä.

Öllöri

Mutapohjaisen Öllörin vesi tulee pohjassa olevista lähdekuopista, joten vesi on puhdasta ja kirkasta. Näkyvyys terminaalien laiturin eteen rakennetulle lavalle kolmen metrin syvyyteen onkin loistava. Siinä on helppo suorittaa kolmen metrin turvapysähdys pohjaa sotkematta. Kolmen metrin lavan lisäksi lammessa on neljä muuta lavaa eri syvyyksissä ja ne on yhdistetty köysiradaksi. Lavat on rakennettu yli kymmenen vuoden aikana heinäkuun alkuun sijoittuvilla Sukellus Hossa ry:n valtakunnallisilla sukelluslei-

reillä. Muut lavat ovat 8, 12, 20 ja 33 metrin syvyydessä. Syvintä lavaa on joskus sanottu myös haamulavaksi, sillä se on "mystisesti" siirtynyt tämänhetkiseen paikalleen. Selitys on kuitenkin hyvin maanläheinen, lava rakennettiin matalammalla ja siirrettiin myöhemmin lammen maksimisyvyysviivaksi. Laiturilta katsoen vasemmalle lähtee valkea naru 12 metrin lavalle, siellä on Sukellus Hossa ry:n vieraskirja, sekä yhdessä lavan tukipaaluista on veden alla nikkaroituja linnunpönttöjä. Sieltä on köysiyhteys 33 metrin ja kahdeksan metrin lavalle. Jokaiselle lavalle on naruhiin kiinnitetty opastelaput, joiden avulla ensikertalainenkin löytää määränpäähensä.

Kahdeksan metrin lava on tunnelilava, jota on useita vuosia työstetty. Lavan "alla" menee muutaman metrin mittainen puutunneli, jonka molemmissa päissä on verhot. Ajatuksena on ollut saada aikaan jonkinmoinen luola. Lavalle on myös rakennettu pöytä, jonka ääressä on näppärä niitä linnunpönttöjä sitten askarrella.

20 metrin lavalle pääsee kahdeksan metrin lavan kautta. Lava on melko pieni ja lähinnä välietappi 33 metrin lavalle mentäessä. Lavan pieni koko on kuitenkin ymmärrettävää, sillä se on rakennettu omalla paikallaan.

33 metrin lavalla, lähes Öllörin maksimisyvyydessä, on keltainen lätkä kertomassa syvyydestä. Sanotaanpa, että joskus se on loistanut jopa pinnalle asti. Enää näkyvyys ei niin hyvä ole, mutta ilman lampua reissun voi tehdä.

Lavoista ilmoittavat poijut, jotka talveksi vedetään veden alle ja vapautetaan viimeistään heinäkuun leirin aikaan. Tämä mahdollistaa veneellä menemisen ja naruja pitkin voi laskeutua lavalle.

Jos ei halua kierrellä naruja pitkin, voi myös rantaa myöten tehdä helposti ilman kompassia sukelluksia. Mielekkäitä matalistakin sukelluksista tekevät jyrkiltä rannoilta veteen kaatuneet liekopuut, ötökät ja kasvillisuuden seassa puikkelehtivat ahvenparvet.

Syksyisin ahvenet kerääntyvät kahdeksan metrin lavalle valtavaksi satapäiseksi parveksi. Jos niitä ei ole päivän mittaan harppuunan kanssa kukaan hätyytellyt, ne tulevat katsomaan sukeltajaa hyvinkin lähelle ja mikäs sen mukavampaa. Jos mukana on kamera, voi ikuistaa isoimmat kalat ja jättää ne vielä muidenkin ihailtavaksi.

Näkyvyys lammessa paranee syksyä kohti, mutta kesälläkin on näkyvyys reilusti yli 5 metrin. Runsas sukeltaminen heikentää helposti näkyvyyttä, sillä saksipotku nostaa mutapilven helposti, vaikka etäisyys pohjaan olisi jopa puoli-toista metriä.

Lammen itäpää on terminaalilta päin periaatteessa rauhoitettu yksityisten käyttöön, mutta muuten lammessa voi sukeltaa vapaasti missä päin haluaa. Terminaalilta katsoen suoraan vastarannalla on esimerkiksi mielenkiintoista käydä, jos vene on käytettävissä. Öllörin länsipäästä pääsee myös sukeltamaan joko aivan lammen päästä tai luontokeskuksen rannasta, mistä voi hyvällä tuurilla löytää soutuveneeseen hyllyn.

Mikä ihmeen Hossa?

Värikallioistaan tunnettu Hossa sijaitsee Kainuun pohjoisosassa, itärajan tuntumassa. Hyvin hoidetulla retkeilyalueella on loistavat mahdollisuudet ulkoiluun ja kalastamiseen. Noin viiden kilometrin päässä retkeilyalueesta sijaitsee Hossan kylä, missä on hotelli, ravintola ja leirintäalue. Hossasta löytyy kattavasti tietoa osoitteesta www.luontoon.fi. "Etsi retkikohde" -kohdassa valitaan alueeksi Oulun lääni, mistä löytyy Hossan luontokeskuksen linkki.

Majoitusmahdollisuudet Hossan ympäristössä:

- Loma-Hossa, www.loma-hossa.fi
- Erä-Hossa, www.era-hossa.fi
- Leirintäalue, www.suomussalmi.fi
- Leirintäalue Teeriranta
- Leirintäalue Karhunkainalo, www.villipohjola.fi
- Metsähallituksen kämpät, www.villipohjola.fi